

ТРАЯНОЎСКІ ЯН

Мастак і грамадскі дзеяч. Нарадзіўся ў Вільні 06.05.1799 г. у сям'і афіцэра войска Вялікага княства Літоўскага. Бацька — капітан артылерыі Рафал Траяноўскі быў удзельнікам паўстання 1794 г., паказаў сябе як храбры, здольны афіцэр. Пасля падаўлення паўстання пакінуў ваенную службу. Быў упраўляючым у маёнтку графа Мануцы Бяльмонты. У Бяльмонтах прайшлі дзіцячыя гады Яна Траяноўскага. Першым настаўнікам жывапісу будучага мастака быў бацька. Далейшую адукацыю Ян Траяноўскі атрымаў у Віленскім універсітэце. У 1822 г. яго накіроўваюць на тры гады ў Італію і Францыю для працягу навучання жывапісу. Займаўся ў мастака Камуцыні (1773—1844 гг.). Пасля заканчэння навучання пасяліўся ў Вільні, аднак з-за недахопу працы быў вымушаны пасяліцца ў мястэчку Воранава (сучасны цэнтр раёна Гродзенскай вобл.). Адрозніваўся вальнадумствам, атэістычнымі поглядамі. Па даносу мясцовага ксяндза Скібінскага ўлады распачалі следства супраць Яна Траяноўскага. У ходзе следства выявіліся цесныя сувязі мастака з дзекабрыстам А. Поджыя. Ян Траяноўскі быў асуджаны на год пакаяння ў Віленскі дамініканскі кляштар. У далейшым не аднойчы прыследваўся ўладамі, знаходзіўся пад паліцэйскім наглядам. Мастаку забаранілі паездкі ў буйныя гарады, за мяжу. Ян Траяноўскі пасяляецца на Браслаўшчыне, дзе непадалёку ад Бяльмонтаў набывае невялікі маёнтак. Памёр у 70-х гг. XIX ст. У наваколлі вёсак Мількі, Барадзінічы сярод старажылаў захавалася памяць аб мастаку-бязбожніку. Па некаторых звестках надмагільны помнік мастака быў знішчаны ў час меліярацыі ў 60—70-я гг. На могілках в. Кумпіні Браслаўскага раёна захавалася магіла бацькі мастака — Рафала Траяноўскага.

Ян Траяноўскі — аўтар палочен на гістарычную тэму «Баляслаў Смелы ў момант вынясення яму папскага праклёну», «Вітаўт прымае татарскіх і ордэнскіх палоннікаў» і інш.

Бібліяграфія:

1. Маращ, Я. Н. Очерки истории экспансии католической церкви в Белоруссии XVIII века. — Минск, 1974;
2. Светозаров, Л. Декабрист жил в Вороново / Л. Светозаров // Воронаўская газета. — 1994. — 17 снежня. — С. 3.
3. Светозаров, Л. Земляк-декабрист / Л. Светозаров // Воронаўская газета. — 1998. — 6 лістапада. — С. 2.
4. Урбанович, М. Декабрист жил в Вороново / М. Урбанович // Воронаўская газета. — 1992. — 15 лютага. — С. 2.
5. Ян Трояновский // Гродненская область. Белорусская ССР. — Минск,

1968. – С. 24—26.

6. Ян Траяноўскі // Памяць. Браслаўскі раён: ад часоў першабытных – 1917. – Мінск: БелЭн., 1998. – С. 202.

7 . Lopacinski, E. SzczegotyżyciamularzaWilenskigoJ. Trojanowskiego //PracematerjalysprawozdawczesekcjihistorjisztukiTowarzystwaPrzyjaciolnauk wWilnie // t.III. — Wilno, 1938. — S. 136.